

Uit de collectie van: Hans Brinkerink

Op de vraag, wat is jouw mooiste of interessantste pijp, zou ik geen antwoord kunnen geven. Elke pijp heeft zijn eigen verhaal, schoonheid en charme. Het verhaal achter de pijp is voor mij erg belangrijk.

Ik heb een vrij grote verzameling (vind ik zelf) maar daar zijn veel stukken bij die alleen mooi liggen te wezen. Van een geschiedenis of achtergrond weet ik vaak niets.

De stukken waarvan ik meer weet, of die op een bijzondere manier gevonden zijn, hoeven niet altijd heel mooi er uit te zien, om voor mij dierbaar te zijn. Sterker nog, dat wat mij in mijn verzameling het meest aanspreekt is eigenlijk allemaal afval. Het gaat hier niet om één stuk, maar om een grote hoeveelheid pijpenmakersafval, misbaksels, stukken pijpenpot, gebruiksaardewerk e.d.

Piet Smiesing en ik kregen een tip dat er in Gorinchem aan de Korte Dijk een aantal huizen gesloopt was en dat onder één pand een kelder zat, die volgestort was met puin. Tussen dat puin werden pijpenkopjes gevonden. Er was nauwelijks ruimte onder het gewelf om iets te ondernemen. Later toen de aannemer van de sloop het gewelf gedeeltelijk verwijderd had, zijn Piet, Ron de Haan en ik er gaan graven, wat al snel overging in modderen. Het werd al snel duidelijk dat water de oorzaak was van het volstorten van de kelder. Deze was lek en het grondwater was gewoon naar binnen gelopen. De toenmalige eigenaar (waarvan we nu weten dat hij Jan Blij was, die hier vanaf 1693 heeft gewoond) had de kelder maar volgegooid met zijn pijpenmakersafval en puin.

Ondanks het water hebben we er ongelooflijk veel materiaal uit kunnen halen. Alles wat bij een bakproces mis kon gaan vonden we terug in deze kelder, maar ook aardewerkringen om stelen bijeen te houden in de bakpot, stukken van deze potten, een olieschaaltje om de stopper in te dompelen, een meegebakken kleirol, zoals de roller ze maakt voor de mal. Ook vonden we gebruiksaardewerkfragmenten, een wandtegel met tollende jongen, een Hollandiamunt uit 1686, knopen, knikkers en stukken vensterglas.

Als je dat allemaal zo vindt in de besloten ruimte van deze kelder, ben je ineens héél dicht bij Jan Blij en zijn dagelijkse leven.

We weten nu dat het huis t" Groot Molenijzer heette en dat Blij er tot zijn dood in 1727 heeft gewoond. Zijn dochter Clasina en Christiaan Wouters, waarmee ze trouwde, hebben het bedrijf voortgezet. Ook van deze Wouters zijn nog wat pijpenresten teruggevonden. Toen deze in de kelder terecht kwamen was die al bijna geheel gevuld. Kunt u zich voorstellen dat, als deze schijnbaar waardeloze rommel voor je ligt, het bijna werkt als een tijdmachine en je Jan bijna kon horen vloeken om weer een partij verloren pijpen. Ik kijk dan ook nog altijd graag naar deze verzameling afval.

Een uitvoerige beschrijving van de pijpen uit deze kelder is terug te vinden in de P.K.N.uitgave Tabaksnijverheid in Gorinchem, uitgave 1992.

